

Drukster-Uitgeverster
Sam: Maatschappij HET LICHT
bestuurder:
P. DE VISCH. Ledeberg-Gent
... REDACTIE ...
ADMINISTRATIE
HOOGPOORT. 29. GENT

VOORUIT

Orgaan der Belgische Werkliedenpartij. — Verschijnende alle dagen.

ABONNEMENTSPRIJS

BELGIE

Drie maanden fr. 3.25
Zes maanden fr. 6.50
Een jaar fr. 12.50

Men abonneert zich op alle postbureaus

DEN VREEMDE

Drie maanden (dagelijks verzonden) fr. 6.75

HET VERVAL DER AMBACHTEN

XIII

De vaststelling gedaan voor de jongens, namelijk grooter aantal werklieden aan 50 centimen en minder per dag, gepaard aan langere werkuren, vooral in de stielten, dat verschijnsel komt even juist uit bij meisjesambachten.

In de nijverheden der kolen, van het glas, van de ceramiek, alsook van den textiel, is de evenredigheid der werklieden die minder dan 50 centimen winnen geen 3 per honderd, terwijl zij in de beroepen die den vorm van stiel of ambacht behouden hebben, tot de volgende getallen belooft: maaisters, 57,6 per honderd; modisten, 52 p. h.; corset-maaksters, 82,4 p. h.; linnenwaschsters, 26,8 p. h.; linnenstriksters, 39,8 per honderd.

Men zou kunnen meenen dat zulk groot verschil voortvloeit uit het feit dat vele der laatste werklieden gevoed en gehuisvest worden bij hare patroons. Daar is niemendalle van!

De waarheid is, dat de grotere uitbuiting der kinderkrachten een der karakteristieke trekken is die de stielten van de groot-nijverheid onderscheidt.

Deze bestatiging, bevestigd door de statistiek, moest volgens ons eens en vooral een einde stellen aan al de oppervlakkige theorieën die beweren dat het behoud der stielten of ambachten onmisbaar is voor het geluk en de stilte der samenleving.

Indien het onderzoek over den toestand der Kleine Burgerij met een wetenschappelijk doel ware gedaan en ernstig georganiseerd, zij zou ons, evenals het onderzoek van het Arbeidsbureau het deed voor het thuiswerk, kostelijke gegevens bezorgd hebben over de uitbuiting van het menschenwerk in de stielten.

In den vorm waarin dit onderzoek gedaan werd, licht zij ons geenszins in over de kwestie. Gelukkig bezitten wij de Nijverheidsoptelling van 1896 die gedeeltelijk in de leemte voorziet.

Men laadt eene zware verantwoordelijkheid op zich door kunstmatig de ontwikkeling der ambachten te bevorderen of hun verval trachten te beletten.

Deze verantwoordelijkheid is des te zwaarder omdat de maatregelen in België door het Bureau der Middenklassen genomen om de stielten te redden, in niets en nooit den triomfantelijken opmarsch der fabrieken zullen beletten. Wij zullen pogen het te bewijzen.

Men heeft dikwijls geloofd, en velen gelooven heden nog, dat de elektrische motor de tooverkracht zou geweest zijn die toelaten zou de nijverheid niet samen te trekken.

Het verslag over de werkzaamheid der Middenklassen zegt daaromtrent: «het gemak van de elektrische bewegingkracht te verdeelen, heeft in vele streken

de hinderpalen weggeruimd die zich verzetten tegen de vervorming van het gereedschap.»

Het verslag drukt daarna den geest uit dat met het modern gereedschap de voortbrengingskosten van den ambachtsman zullen naderen bij den prijs der waren in massa voortgebracht door de groot-nijverheid, dat de verbruikers over 't algemeen den voorkeur zullen geven aan den ambachtsman en «dat dit deel der middenklasse met voordeel den strijd zal voeren op 't terrein der concurrentie en zich zal behouden door zijn eigen middelen.»

In zijne «Studien over Geschiedenis en Staathuishoudkunde», heeft Karl Bücher de valsheid eener dergelijke opvatting aangetoond.

«Eene machine», zegt hij, — moet kunnen benuttigd worden als men wil dat de voortbrengst weinig kostend is.

«Daar zij zich niet kan gelasten met geheel de fabricatie, maar alleenlijk met enkele harer deelen om voortdurend in beweging te blijven, zoo spruit daaruit voort eene vergroting der uitbating, een zeer groot getal werklieden, enz.»

«Maar waar zal de meester het noodige kapitaal vinden?»

«In de veronderstelling zelf dat hij het kapitaal bezit, de groote onderneming zal altijd het voordeel hebben van een beterkoop der grondstoffen, deze van een veel grootere verdeling van het werk, van het gebruik van de geschikte werklieden, door de techniek en door de kunst, en ten slotte door een gemakkelijker afzet der voortbrengselen.

«Men verstaat moeilijk dat zoo iets aan doorzichtige lieden ontsnapt is.»

Sombart heeft, — hij ook, — al de naïviteit onderlijnd van de theorie die beweert den stielman te redden door de techniek of de manier van werken.

Het belgisch verslag van het Bureau der Middenklassen heeft zich bitter weinig om al deze kritieken bekommerd en heeft zich bepaald met daarover verouderde gedachten op te dienen.

Wij gelooven dat onze ontleding van de oorzaken van het verval der ambachten klaar heeft aangetoond dat het de machines niet is die de voornaamste oorzaak is voor het hoogere staan der fabriek.

Wij hebben maar éénmaal de machines aangehaald en het was om aan te toonen, dat de bewegingskracht duurder kostte, naarmate zij in kleinere evenredigheden gebezigd werd.

Alhoewel de kleine elektrische motors, alsook deze met gas en samengedrukte lucht, met petrool, enz. sedert lang zijn uitgevonden, zijn zij van geen gebruik in de stielten.

In de klein-nijverheid (inrichtingen van 1 tot 4 werklieden) zijn de motors geheel zeldzaam volgens de Nijverheidsoptelling van 1896, behalve in de volgende nijverheden, waar men er eene tamelijk sterke evenredigheid aantreft:

weeg gebracht der vogelen en der zoogdieren. Men heeft vele verstende overblijfselen gevonden van uitgestorven kruipdieren die konden vliegen. Deze dieren namen een hoog trap van ontwikkeling. Zoo heeft men de Iguanodon die 7,5 m. hoogte telde en wiens geraamte te Brussel bewaard wordt. We kennen ook den hagedisvogel (Archaeopteryx) die, alhoewel reeds vogel zijnde, nog vele kenmerken van de kruipdieren draagt. Hij heeft onder anderen tanden en zijne vleugels eindigen op vingers. Deze vogel is ook uitgestorven, men heeft enkel zijn versteend geraamte gevonden.

De kruipdieren zijn bijna allen uitgestorven; er blijven ons nog enkele soorten over, zoals de krokodillen, de schildpadden, de hagedissen en de slangen. Dit is te wijten aan het volgende: de tot hertoe geziene dieren waren allen koudbloedig, zij hadden een warmtegraad gelijk aan de omgeving waarin zij leefden. Doch bij de verschijning der zoogdieren in het tweede aardkundig tijdvak, verandert het klimaat en volgen de gekende jaargetijden elkander op. De zoogdieren zijn warmbloedig, aan hen dus de overwinning; de koudbloedigen stierven daardoor bijna allen uit. Het is dan ook in dat tijdperk dat de ontwikkeling der zoogdieren en der vogelen eene groote vlucht nam.

Zoogdieren zijn dieren die hunne jongen zogen. Een overgangsdier tusschen de kruipdieren en de zoogdieren vinden wij in den miereegel (Echidna). Dat dier legt nog altijd eieren en zoogt zijne jongen. De eieren ondergaan hier reeds eene verworping: zij zijn niet overdekt met eene kalklaag, maar met een dun vlies. De reden waarom de zoogdieren aan het eierenleggen verschaft hebben, vinden wij in de verande-

Ondernemingen en deelen van ondernemingen:

	Met motor	Totaal
Fabricatie van olie, bou-		
gies en zeep	121 of 411	
Fabricatie van bloem	1807 of 3752	
Fabricatie van draad	631 of 2407	

Zeggen wij hierbij dat het voor een groot deel windmotors betreft, bijvoorbeeld in de fabricatie der bloem.

F. H.

De mijnnijverheid rond Luik

Een ingenieur heeft het volgende verteld aan den man van een brusselsch burgersblad:

De voortbrengst der kolenmijnen rond Luik, mijnheer, heeft zich langzaam maar zonder onderbreking zoo goed als hersteld. De normale voortbrengst moet geschat worden op omtrent 500.000 ton per maand, voortbrengst die gedurende de eerste maanden van den oorlog gedaald was tot 50.000 ton of een tiende.

De algemeene toestand heeft zich zoo verbeterd dat er ten minste 400.000 ton kolen per maand naar boven gehaald worden wat op 80 % der normale voortbrengst komt.

Deze herneming is van aard om ons voorloopig gerust te stellen, want wij zouden weldra tot de normale voortbrengst komen, ware het niet dat omtrent 20 % van het personeel ontbreekt.

De vraag naar kolen is natuurlijk ook onafgebraken gestegen, en dit heeft voor natuurlijk

dar, maar toch die donkere hoogst iedere steen eene schans. Wieheime gaten en kloven op elke helling. En alles steen. Wie neemt dat met de bajonet. De officier van d. i. ge-

neralen staf, die bij het gesprek stond, glimlachte. Toen ik aan de zee kwam, stond in de krant: Wardar genomen. Mabin bestormd, een kanon veroverd.

schon Rowan en Luck (hoest) heeft de vijand getracht vooruit te komen, doch is naar zijn uitgangspunt teruggetrokken. Een poging van den vijand om in de richting van het dorp Janowka (ten N.W. van Buczacz) vooruit te komen is ook mislukt. Op de andere gedeelten van het front is het rustig gebleven. Op gansch het front was het gisteren rustig, buiten eene nieuwe poging des vijands om de kort geleden verlorene loopgraven ten noorden van Spentzenmeer, weder te nemen. Deze poging mislukte. Op het Kaukasustront geene verandering.

De oorlog op den Balkan

Uit Bulgarsche bron

SOFIA, 27 Nov. — De vervolging der Serviërs door onze troepen en deze der verbonden in de richting op Prizrend en Ipek duurt voort. Wij namen 3300 man gevangen en veroverden acht kanonnen, vijf munitiewagens en veel materiaal. Wij overleden op de baanlinie Ferizovic-Pristina drie lokomotieven en 100 spoorwagens.

Uit Oostenrijksche bron

WIEN, 28 Nov. — De aan de noordelijke grens van Montenegro strijdende troepen, hebben gisteren den vijand over den Metak-kruin teruggeworpen. Ook het grensgebied van Celovic werd gewonnen. Een van Mitrovica voortdurende Oostenrijks-Hongaarsche kolonne van aan de naar Ipek voerende baan de Montenegro'sche grens. Er werden in deze streek nogmaals 1300 gevangen Serviërs ingebracht. De Bulgaren bezetten den Gole-Brdo zuid-westelijk van Pristina en de hoogten westelijk van Ferizovic.

Uit Fransche bron

PARIS, 28 November. (Reuter.) Officieel bericht van het Fransche front in Servie: De Franschen hebben de Bulgaren ten westen van Kriwaki aangevallen en Broenik gewonnen. Een krachtige vijandelijke tegenaanval is 's nachts afgeslagen. Sterke Fransch-Engelsche versterkingen blijven te Saloniki aankomen.

PARIS, 28 November 1915: Wij hebben vijftig honnen op het Bulgaarsche leger bij Strumitza geslagen en het linker Tohera-oorver beschoten, nadat onze troepen op den rechten oever van dezen vloed teruggevoerd worden waren. Deze beweging werd zonder moeilijkheid uitgevoerd.

Uit Engelsche bron

LONDON, 28 November. (Part.) De "Times" verneemt uit Monastir: De Bulgaren hebben gisteren noch heden nieuwe bedrijvigheid aan het front van Prilep getoond. Vanochtend hoorde men zwaar rufen op enkele mijlen ten Z.O. van Prilep. Daaruit vermoede men, dat iemand hun in den rug is gevallen. Den 28sten dezer had dezelfde correspondent gemeld: De Serviërs hielden sterke stellingen in de nabijheid van de Tsjerna bezet. Het bruggehoofd Kroesjowo, ten W. van Prilep, is weer aan den vijand verloren gegaan. De Servische ministers van oorlog en van landbouw zijn uit Mitrovitsa door deze stad gekomen. De Servische regering is besloten, om den strijd tot het uiterste voor te zetten.

Uit Montenegrijnsche bron

CETTINJE, 28 November 1915: Er wordt niets bijzonders van het Montenegrijnsche front gemeld. De vijand bepaalde zich tot verkenningen, zonder het te erkennen was welke stelling hij als hoofdkrijgsverrichting gaat inrichten, waaraan hij verondersteld wordt zich voor te bereiden.

De strijd om de Dardanellen

Uit Turksche bron

KONSTANTINOPOL, 27 Nov. 1915. — Aan het Dardanellenfront op 24 en 25 November artillerie- en bommengevechten met onderbreking. Bij Anaforta dwong onze artillerie de vijandelijke artillerie in de omgeving van Karakoladash tot zwijgen, verstoort door werksaam vuur vijandelijke troepen en transportkolonnen, die zonder dekking in 't zuidelijk deel van Kamikhi Liman bemerkte werden, en bracht hun verliezen toe. Bij Ari Burnu vernielden wij eene vijandelijke bommenwerpers- en machiengeveerstering. Onze artillerie dwong transport-schepen, die de landingsplaats poogden te naderen tot den terugtocht. Bij Siddi ul Bahr vernielden onze artillerie op den linker vlugel eenige vijandelijke loopgraven en bommenwerperstellingen. Over de gebeurtenissen op de andere oorlogsterreinen hebben wij nog eene berichten ontvangen.

Uit Russische bron

PETROGRAD, 25-11-15. (P. T. A.): Officieel bericht van den generaal staf: De gevechten hebben in de streek van de hofstede Beresimunde hebben gisteren den geheelen dag geduurd, zonder tot een beslissing te leiden. Toen de avond viel, nam de strijd in hevigheid af. In gevechten bij het dorp Mintzicany, ten Noorden van Widza, hebben onze troepen een bosch ten Zuiden van het dorp bezet. Verder naar het Zuiden tot de Pripet en aan de Styr is het rustig gebleven. In de streek ten Westen van Olka, ten

Aan de Russisch-Poolsche Galicische grens

Uit Oostenrijksche bron

WIEN, 28 Nov. — Geene bijzondere gebeurtenissen.

Uit Russische bron

PETROGRAD, 25-11-15. (P. T. A.): Officieel bericht van den generaal staf: De gevechten hebben in de streek van de hofstede Beresimunde hebben gisteren den geheelen dag geduurd, zonder tot een beslissing te leiden. Toen de avond viel, nam de strijd in hevigheid af. In gevechten bij het dorp Mintzicany, ten Noorden van Widza, hebben onze troepen een bosch ten Zuiden van het dorp bezet. Verder naar het Zuiden tot de Pripet en aan de Styr is het rustig gebleven. In de streek ten Westen van Olka, ten

Uit Russische bron

PETROGRAD, 25-11-15. (P. T. A.): Officieel bericht van den generaal staf: De gevechten hebben in de streek van de hofstede Beresimunde hebben gisteren den geheelen dag geduurd, zonder tot een beslissing te leiden. Toen de avond viel, nam de strijd in hevigheid af. In gevechten bij het dorp Mintzicany, ten Noorden van Widza, hebben onze troepen een bosch ten Zuiden van het dorp bezet. Verder naar het Zuiden tot de Pripet en aan de Styr is het rustig gebleven. In de streek ten Westen van Olka, ten

Uit Russische bron

PETROGRAD, 25-11-15. (P. T. A.): Officieel bericht van den generaal staf: De gevechten hebben in de streek van de hofstede Beresimunde hebben gisteren den geheelen dag geduurd, zonder tot een beslissing te leiden. Toen de avond viel, nam de strijd in hevigheid af. In gevechten bij het dorp Mintzicany, ten Noorden van Widza, hebben onze troepen een bosch ten Zuiden van het dorp bezet. Verder naar het Zuiden tot de Pripet en aan de Styr is het rustig gebleven. In de streek ten Westen van Olka, ten

In het Buitenland

Op den Balkan

In Bulgarije

Aan de Grieksche grens

KONSTANTINOPOL, 28-11-15: Men meldt dat de Bulgaren zooveel mogelijk van de Grieksche grenzen zullen wegblijven.

In Griekenland

Griekenland en de entente

SALONIKI, 28-11-15: De Franschen en Engelsen zonden sedert vier dagen zes regimenten naar 't front en bemoeiden zich bijzonderlijk om hunne artillerie te versterken. Er komen meerdere troepen en krijgsmateriaal aan. Ook kwamen een groot getal Rood Kruis-uitrustingen toe. Men meldt dat de Engelschen zinnens zijn, ook van Kawaia uit troepen naar het Bulgaarsche front te zenden.

ATHENE, 28-11-15: De gezanten van het Vierverbond overhandigden gisteren voor-middag aan de Grieksche regering eene nieuwe gemeenzaam nota.

ATHENE, 28-11-15: De nieuwe nota is zeer gewichtig.

ATHENE, 28 November. (Havas.): De Engelsche regering heeft machtiging verleend tot het vertrek van de Grieksche schepen, geladen met graan en andere artikelen, die te Malta waren aangehouden.

PARIS, 28 November. (Reuter.): De bladen schrijven naar aanleiding van Griekenland's antwoord op de nota, der entente-mogendheden, dat indien dit, in zijn geheel genomen, al voldoende moge geven, het feitelijk den toestand gunstiger wijzig.

De "Gaulois" zegt: Wanneer Griekenland in beginsel onze aanspraken erkent, dient het ook in te stemmen met de verschillende punten die er het program van uitmaken. Het valt dus te voorzien, dat de bondgenooten het uitvoerverbod op Grieksche goederen nog niet geheel zullen opheffen. Het is onvoorwaardelijk noodig, dat de Grieksche militaire autoriteiten hun bij Saloniki samengetrokken troepen verepreiden.

Hot Russische leger voor Bulgarije

ATHENE, 28 November. (Reuter.): Volgens berichten uit goede bron, zijn 250,000 Russen te Ismail en Rani bij de Roemen-sche grens onder generaal Wladski samengetrokken. De Tsaar en de Tsaarvrouwe hebben die troepen geschouwd.

Het lot der Serviërs

MONASTIR, 28-11-15: Een Amerikaanse korrespondent schrijft uit Monastir: De Servische vluchtelingen lijden zeer schrikkelijk, dat er groote getallen menschen sterven. Men schat dat er 3,000,000 Serviërs door den hongersnood bedreigd zijn.

In Montenegro

CETTINJE, 28-11-15: Het Haagsche "Vaderland" meldt dat er zich 2,000,000 Servische vluchtelingen in Montenegro bevinden.

ROME, 28-11-15: Uit Andrieffica (Montenegro) wordt gemeld, dat de bij de Servische regering geachte gezanten van Italië, Engeland, Frankrijk en Rusland te Andrieffica aangekomen zijn.

In Nederland

van den muziekbestuurder Emiel Delaet, die zich zich uitermate van hunne taak. Zangers, voordragers en draagsters, ieder had er werk van gemaakt. Onze kluchtzaan hadden een paar leuke brokjes te geven, vooral de paraplui uit de andere eeuw oogste veel bijval. Ook allet afscheidscantate voor de meisjes (oude Volkskinderen) beviel uitermate. Onze toonspellers gaven «Onze Dag», dat op roerende wijze voorgedragen werd.

Tot slot kregen wij de lieve operette «Vader Cais», van H. Van Peene, met koor en figuratie en liep wel van stapel. Eene lieve opwekkende muziek daarvoor gemaakt en gearrangeerd door kamerad Emiel Delaet, werd door onze Symphonie-afdeling uitgevoerd, en werd algemeen geprezen. Zou een paar avondstonden als die van 14 en 21 November mogen tellen.

Een goede maatregel was er getroffen: op de beide Concertos werden geen kinderen toegelaten.

Voor de kinderen was er een repetitieconcert gegeven op Donderdag 11 November.

Laat ons hopen dat voortaan het partijbestuur zich daaraan zal houden, dan zal er orde heerschen en zullen wij feesten mogen bijwonen waardig van de Arbeiderspartij.

Wij vernemen dat er kortelings wederom een paar feestavonden zullen gegeven worden, waarvoor wij de voordeelen van de kinderen onzer soldaten.

Bravo! kameraden! Voornit!

TE GENT

Metalbewerksbond, afd. Gent

Oploop aan onze

Stoigenooten

De huidige oorlog heeft velen onzer ongelukkig gemaakt en onze gezinnen totaal beroofd van de dringendste noodzakelijkheden.

Langen tijd zal er moeten gewerkt worden om alles weder in zijn normalen loop te herstellen.

Voor een niet-voortuitzienden werkman is de toekomst hopeloos.

Als de bloedige krijg een einde zal genomen hebben, zullen handel en nijverheid eindelijk hun normalen gang hernemen? Niemand kan dit bevestigen of voortzeggen, en het tegengestelde is zeer te vrezen.

Een geruime tijd zal er verlopen vooraleer fabrieken en werkhuizen volledig zullen draaien.

Wat zal er intusschen door de openbare besturen gedaan worden? Zullen ze voort blijven ondersteunen? Op dit alles kan er slechts afwachting worden geantwoord, maar iets is zeker: wij mogen ons aan het ergste verwachten.

Om daarin zooveel mogelijk te voorzien doen wij nogmaals een krachtigen oproep tot alle niet-voortuitzienden metalbewerksbond, die langer te wachten en zich bij den Gentischen Metalbewerksbond aan te sluiten, ten einde verzekerd te zijn tegen de komende onheilen die nog boven het hoofd hangen.

Heden kan men lid worden: volwassenden aan 30 centiem en bijdrage per week; minderjarige aan 10 centiem per week.

Deen die zich bij onzen eersten oproep niet inschrijven zijn reeds in regel, en kunnen niet zoo goed van den onderstand genieten als de andere voortuitziende werklieden.

Vakgenooten, luistert naar onze roepstem. Wij doen het ten uwen voordele! Ziet wat ons nog te wachten staat. Denkt op den toestand uwer kinderen en allen die u nauw aan het hart liggen.

Schaart u aan de zijde van uwe voortuitziende werkmakers. Strijdt mede tot verbetering van uw lot en tot de verheffing uwer klasse.

Ziet terug naar hetgeen er is gebeurd vóór den oorlog en de moeilijkheden waarmee wij te kampen hadden tot het bekomen van een centiemken opslag van loon.

Dinkt er aan, werklieden, dat wij na den krijg sterker zullen moeten vereenigd zijn dan voorheen.

In de vereeniging is de plaats van ieder

voortuitzienden werkman.

Aan u en ons den plicht voor 't welzijn van allen te werken!

Op de reeds vereenigde metalbewerksbond rust de plicht mede te helpen hunne organisatie grooter en sterker te maken.

Allen medegehoopen, en de toekomst moet aan de arbeidende klasse zijn.

AUG. VANDER BRUGGE.

N. B. — Men kan zich alle dagen laten inschrijven in «Ons Huis», Vrijdagmarkt.

Briefwisseling

Onze Krijgsgevangenen Onze Armen

Geachte Heer Hoofdpoststeller,

Onder rubriek «Onze Krijgsgevangenen — Onze armen» verscheen een artikel in uw geëerd blad van 25 dezer, handelende over misbruiken in het opsturen van «kantieners» aan onze krijgsgevangenen in Duitschland, en waarin «De Soldatenzak» vermeld wordt als zijnde een instelling, het opzenden van «kantieners» voor doel hebbende.

Er dient dienszake opgemerkt te worden, dat «De Soldatenzak» nooit giften ontving voor gezegde «kantieners», en er bijgevolg nooit verzonden heeft.

«De Soldatenzak» gelast zich uitsluitend, voor verzendingen van kleine pakjes of anderen, met den verkoop aan bijzondere verminderde prijzen, van allerhande levensmiddelen voor de krijgsgevangenen, aan dezes familieleden, volgens hun vermogen, alsook aan personen die aan vriend of kennis iets wenschen te zenden.

Door den bijzonderen dienst daartoe ingericht, voldoet dus «De Soldatenzak» aan den wensch van den getrouwen lezer van «Voornit», schrijver van het kritiekartikel, en kan er bijgevolg elken dag een pakje met mondbehoefte, hoe klein het ook weze, onder naam van den aankoper, aan de krijgsgevangenen gestuurd worden.

De aankondiging «Pakjes voor krijgsgevangenen» geplaatst in «Voornit» van Woensdag 17 dezer, moet schrijver over «kantieners», op voldoende wijze, over de werking van «De Soldatenzak», inlichten.

Aanvaard, geachte heer Hoofdpoststeller, de verzekering mijner achting.

M. Van den Bogaert,
Stichter van «De Soldatenzak» (Voeding). Bureau: «Taverne Royale», Kammenstraat, n. 10, Gent.

De genade van

Jozef de Hemptinne

«Le Bien Public» van zondag 28 november meldt: «Kardinaal Hartmann, aartsbischof van Keulen, zal zich op 6 December naar Rome begeven om er het consistorium bij te wonen.

Men meldt dat de prelaat persoonlijk aan den H. Vader de gratie van graaf Jozef de Hemptinne, gratie door de tusschenkomst van zijne Heiligheid bekomen, zal mededeelen.

Voor de krijgsgevangenen

BAGATTENSTRAAT, 6bis, GENT.

Besten dank voor de volgende milde giften:

Café Papegaa, Steendam, 30 fr. — Mevr. Anand Casier, 35 p. schoenen, oude stukken tapijten en velours. — Naamloos, 5 p. kousen, 6 p. mitaines, 2 hemden. — Mevr. De Ronne, 5 écharpes, 12 p. kousen, 12 passe-montagne, 1 ceinture. — De werklieden van het Onderstandwerk der Stad Gent, 15 fr. (3 k.). — Darse II, 5 fr. (1 k.). — Personeel du Comité de Secours aux Chômeurs, 13.50 fr. — Mevr. François, tapijten. — M. Vercecke, hioleum. — M. Duyckers, 20 fr. — M. Demester, bédécies sur 50 exemplaires de morceaux de musique, 12.50 fr. — M. Verschraeghe, Salvatorestraat, 8 couvertures, 1 tapijt. — Naamloos, 10 écharpes, 5 p. kousen, 1 tapijt. — De leden van «Union fraternelle» van Gent en Meirelbeke, 15 fr. — Mevr. Lyon, 3 p. kousen. — M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

— M. Lippens, 50 p. tabak.

School

Alleen op de Wereld

VAN

Hector MALOT

Vertaald door GERARD KELLER

— Als ik hier vandaan moet, moet ik ook weg. Het is voor de een evenmin goed als voor den ander.

— Toen ik u vroeg om met mij mede te gaan, meende ik, naar hetgeen vrouw Barbarin mij had gezegd en ook naar mijn voor gevoel, dat mijn ouders ons allebei konden doen onderwijzen en dat wij niet van elkander behoeften te scheiden; maar 't is nu geheel anders gesteld. Mijn droom... was een droom. Wij moeten dus van elkaar.

— Nooit.
— Luister, Mattia, begrijp mij goed, en maak mij niet ongelukkiger dan ik ben. Als wij te Parijs Garofoli hadden ontmoet en deze had u weer bij zich genomen, dan zoudt ge niet gewild hebben, dat ik bij u bleef nietwaar? en wat ik thans tot u zeg, zoudt gij dan tot mij gezegd hebben.
Hij gaf geen antwoord.
— Is het waar of niet?

SPORT

VOETBAL

Uitslagen van Zondag

Kampioenschap van Gent: Vriendschap, 1 — Sparta, 0.
Tornooi Ganda: A. R. A. Gantoise, 6 — Etoile de Gand, 3.
Racing III, 3 — Racing Melle II, 0.
Racing (Schol. A.), 1 — Racing Melle I, 0.
Racing (gemengde ploeg), 10 — F. O. Eendracht, 0.
Ganda II, 3 — Racing (Schol. B.), 0.
Etoile I, 5 — St-Pieters, 0.
Etoile II, 3 — Sporting IV, 2.
Etoile III, 9 — Star de Gand I, 0.
Willen is kunnen, 1 — Gentsche Voetbalclub, 0.

11e dag van het kampioenschap van Gent
Vriendschap, 1. — Sparta, 0. — Vriendschap wint den toos en verkliest met den rug in den rug te spelen, het terrein is zeer glibberig door den vorst. Na 6 minuten speelt markeert Vriendschap. De rest van den half-tijd is Vriendschap redurig aan den aanval. Sparta doet maar enkele aanvallen in het kamp van Vriendschap. Van af de herneming is het juist het tegenovergestelde, Sparta is ditmaal den baas, markeert zelfs, maar het punt wordt voor offside door den scheidsrechter vernietigd. De versterkte ploeg van Sparta heeft een veel beteren indruk nagelaten.

Klassement der ploegen

	G.	G.	V.	N.	V.	T.	P.
1. Eendracht	5	2	1	2	10	6	6
2. Ganda	3	2	0	1	17	3	5
3. Alliance	5	2	1	1	9	8	5
4. Gantoise	2	2	0	0	11	0	4
5. Sporting	4	1	1	2	7	7	4
6. Racing	2	1	0	1	2	1	3
7. Vriendschap	4	1	2	1	4	3	3
8. Sparta	5	0	5	0	2	29	0

GENT

Volksschouwburg: Feestlokaal 'Vooruit'

St-Pietersnieuwstraat

De vertooning van den Multatuli-kring

INHOUD VAN

HET ZEDELIIK BEWUSTZIJN

Spel van de moraal in 4 bedrijven door A. Van Waasdyck

Eerste Bedrijf

Hein Van Hoven is getrouwd voor het geld, om er boven op te komen. Annie, zijne machienschriftster, heeft hij verleid. Om daartoe te komen, heeft hij alle middelen gebruikt, geld geboden en ook misbruik van zijne macht als patroon. Zijn geweten begint hem te kwelen, dat hij de schuld kan zijn het meisje op een slechten weg gejaagd te hebben. Twee kinderen heeft hij en heeft ze zoo lief, dat hij nu lijdt onder dien toestand.

Zijn vriend Henk verneemt de gansche zaak en laakt hem zijn gedrag.
Karel Romyn, de boekhouder, is verliefd op Annie, doch durft zich niet verklaren.
Hein breekt af met Annie en raadt haar aan te huwen.

In een gesprek met Romyn zegt hij hem zich te verklaren aan Annie en belooft zijn salaris te verhoogen.

Tweede Bedrijf

Karel Romyn en Annie zijn verloofd. Midden het geluk komt een brief van het damescomité van 'Het Zedelijk Bewustzijn', dat er relatie's zijn geweest tusschen Annie en haar patroon Van Hoven, en verzoekt zulks aan hun toekomstigen schoonoon bekend te maken, daer het de plicht is der ouders.

De vader wil zulks bekend maken, maar geloof niet aan de schuld zijner dochter. Christine, zijne vrouw, zal dat wel regelen in het goede.

In een gesprek tusschen den vader en zijn staansanden schoonoon, kunnen beiden

Na een oogenblik te hebben nagedacht, zeide hij:

— Luister nu eens op uwe beurt; toen gij mij te Chavanon gesproken hebt van uw familie, deed mij dit veel verdriet; ik had mij gelukkig moeten gevoelen toen ik wist, dat gij uw ouders zoudt terug vinden, en het speelt mij in tegendeel. In plaats van aan uwe vreemde en uw geluk te denken, heb ik slechts aan mij zelven gedacht; ik dacht bij mezelf, dat als gij broers en zusters hadt, gij die zoudt liefhebben als mij en meer misschien dan mij; rijke broers en zusters, die goed waren opgevoed, veel wisten, mooie jonge heeren en jonge juffrouwen, en ik was jaloersch van hen. Dat moet gij weten; dat is de waarheid die ik u beken en waarvoor ik vergiffenis vraagt, als gij zulke slechte gedachten vergeven kunt.

— O Mattia!
— Zeg, dat ge mij vergeeft.
— Van ganser harte: ik heb uw verdriet opgemerkt, maar ik neem het u niet kwalijk.

— Omdat ge zoo'n goed hart hebt; ge moet over hen, die slecht zijn niet zoo goed denken, ik ben slecht geweest. Maar als ge mij vergeeft, omdat ge goed zijt, ik vergeef niet, omdat ik slecht ben. Gij weet nog niet alles. Ik dacht bij mezelf: ik ga met hem naar Engeland, opdat ik het land wel eens zien wil; maar als hij gelukkig zal zijn, heel gelukkig, dan ga ik heen en zonder ergens op te houden, reis ik naar Lucca, om

niet aan Annie's schuld gelooven en aanzien het voor later, als Christine binnenkomt, gevolgd van Annie, en verklaart dat 't allemaal gelogen is.

Het 2de bedrijf eindigt met een bijzonder boeiend tooneel tusschen Karel en Annie's smart.

Het derde bedrijf

speelt ten huize van M. Wouterse. Mevrouw Wouterse is de presidente van 'Het Zedelijk Bewustzijn', die haar echtgenoot en kind verwaarloost en zich geheel geeft aan hare passie.

Christine komt mevrouw Wouterse spreken over den brief. Het gesprek is zeer raak en vol belangstelling.

Karel Romyn komt, in plaats van bij mevrouw Wouterse, bij mijnheer terecht. Deze begrijpt al spoedig de zaak en de smart zijnde van Karel, wil hij hem maar dadelijk gerust stellen met te zeggen dat het een vergissing is, waarop Romyn gelukkig heengaat.

Mevrouw Wouterse wil haar eenig kind naar Lausanne in een pensionaat sturen, doch haar man, die steeds geleidelijk is geweest, verzet er zich tegen en de twist loopt zoo hoog, dat Wouterse zegt: 'Ook hier in huis, ik, uw man, heeft u bedrogen, maar daar zijt gij de schuld van: gij hadt voor mij behooren te zijn, wat anderen voor mij zijn geweest.'

Vierde Bedrijf

Hein zegt aan Henk thans gelukkig te zijn, nu hij weet dat Annie gaat huwen en hij de schuld anders zou geweest zijn, indien Annie den breiden weg was opgegaan. Christine komt aan Hein verklaren dat hare dochter alles bekend heeft aan haar en Annie niet terug op het bureau mag komen. Doch Christine handelt met een oneerlijke bedoeling, om hem te doen gevoelen dat er geld dient gegeven te worden. Het is niet te doen om de eer harer dochter, maar wel om het geld.

Hein gevoelt nu dat het nog niet gedaan is met die gevloekte geschiedenis en hij de gevolgen draagt van zijne eerlooze handelwijze.

In een gesprek tusschen de dames van het comité en mevrouw Hein Van Hoven, weet zij thans dat haar man haar bedrogen heeft. Zij, de liefdevolle echtgenote en moeder, gevoelt nu dat haar man haar slechts gehuwd heeft voor het geld. Hein is geslagen bij het vernemen dat zijne vrouw het weet.

De rol van Christine wordt gespeeld door Mevrouw De Pauw-Van Trappen en deze van Annie door Mevrouw Domoor.

De kenner en wie goed oplet en luistert, zal veel details opmerken, die alles duidelijker tekenen, vooral goed gevonden zijn en getuigen van veel tooneelkennis bij den schrijver.

Gezellen, koopt uwe kaarten op voorhand!

Voordrachten in VOORUIT, te Gent